

VAROLUŐUŐU OKUL YÖNETİCİSİ DEĞERLENDİRME ENVANTERİ¹

Nuray Oakley*
Ali Aksu**
Nejat İra***

ÖZET

Okul yöneticilerinin sorumlulukları altında olan öğrenci ve öğretmenlerinin yaratıcılıklarını ön plana çıkaracak bir yönetim modeli geliştirmeleri gerekmektedir. Bunun için okul yöneticilerinin öğrencilerin ve öğretmenlerin özgür birey olması sorumluluğunu ne derece yerine getirdiği kritik bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin varoluşçu düşünce çerçevesinde değerlendirilmesini sağlayacak bir ölçme aracını geliştirmektir. Bu amaçla geliştirilen Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği'ni oluşturan 25 madde ve 3 faktörün istenen niteliklere sahip olması ve yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda geçerliliğinin ve güvenilirliğinin yüksek olması kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Müdürü – Varoluşçu - Envanter

EVALUATION INVENTORY OF EXISTENTIALIST SCHOOL MANAGER

ABSTRACT

It is necessary for the school managers to form an administration model that emphasizes the creativity of the students and the teachers that under the responsibility of the school managers. For that reason it is critically important to what extend the school managers and the teachers take the responsibility of

¹ Bu çalışma 24-26 Mayıs 2012 tarihlerinde düzenlenen 7. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

*Prof. Dr. Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
nuraysungur@yahoo.com

**Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
ali.aksu@deu.edu.tr

***Yrd. Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü
nejat.ira@kocaeli.edu.tr

being a free human being. The purpose of this study is to develop a measurement tool that enables to evaluate the school managers in accordance with existentialist thought. Developed with that purpose, consisting of 25 items and 3 factors, Evaluation Scale of Existentialist School Manager having the required quality and the high rate of validity and reliability got at the end of the exploratory and verifying factor analysis show that the scale can be used.

Keywords: School Manager – Existentialist - Inventory

GİRİŞ

Varoluşçulukla ilgili olarak yapılan çalışmalara bakıldığında; Bender (2009) tarafından yapılan araştırmada varoluşçu felsefenin sanata yansımaları ele alınmıştır. Bu çalışmada Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nı geride bırakan insan ruhunun çektiği acılar varoluşçu felsefe ile dile getirilir. Varoluşçu düşünürler ve Satre roman ve tiyatro eserleriyle öğretilerini toplumla paylaşmaktadırlar. Böylelikle varoluşçu felsefe ve sanat en üst noktada kaynaşarak, özgürlükçü felsefe varoluşçuluk, toplumsal yararı öne almasıyla, sanat alanında, eleştirilere açık yerini alır.

Günay (2010) tarafından yapılan araştırmada insan doğası ve eğitim arasındaki ilişkiler araştırılarak varoluşçu filozofların düşüncelerinin hümanist eğitim anlayışı üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Topses (2012) tarafından yapılan araştırmada, yapısal olarak farklı yönler taşıyan psikoanalitik, davranışçı varoluşçu ve hümanistik, psikolojik danışma kuramlarının birbirleriyle etkileşim içine girerek bir kısım kavram ve yöntemler açısından ortak paydada birleştikleri, birbirleriyle kavram ve yöntem alışverişine girdikleri vurgulanmaya çalışılmıştır.

İngilizce existentialismın karşılığı Türkçeye, varoluşçuluk veya varoluşçu felsefe olarak aktarılmıştır (Tansel 2006). Birçok felsefeci varoluşçuluk üzerine farklı yorumlamalar ve düşünceler geliştirmiştir. Sartre göre; “varoluşçuluk” kavramını insan ve insana ilişkin sorunlar oluşturur (Demirdöven,2006).

Varoluşçuluk insanın bireysel düşüncelerini ve özgürlüklerini temel alır. Bunun sonucu da varoluşçuluk dünyada bulunan insan varoluşundan yola çıkarak onu kendine yabancılaşmadan kurtarmayı ister; özgürlüğü içinde insanın var oluşu insanın kendini gerçekleştirmesine önem verir (Akarsu, 1998). Varoluşçuluk insanın bireyselliğini ön plana çıkarır (Tansel, 2006). Birey yaşamını kendisi yaratır ve bu nedenden dolayı bireyin varoluşu özden önce gelir. İnsanın kendi seçimlerinin özünü oluşturmasından dolayı sorumluluk bireye aittir (Sönmez, 2008).

İnsanları başka canlı varlıklardan ayıran en önemli özelliği kendi varlığının bilincinde olan ve kendini yönlendirebilen yeteneğe sahip olmasıdır.

Varoluşçuluk, evrende varlığını yaratabilen, yolunu kendisi belirleyen ve değerlerini oluşturan tek varlığın insan olduğunu, diğer varlıkların ise varoluşlarından önce yaratılmış olduklarını belirtmektedir. (Geçtan, 1974).

Eğitim sürekli toplum açısından ele alınmıştır. Mekanikleşmeye, uzmanlaşmaya ve standardizasyona yönelik olarak giderek artan eğilimiyle çağımız kitle eğitim dünyasında bu geleneksel görüşü bireysel insan üzerine odaklaşan, köktenci hümanizmaya dayalı bir eğitim görüşüyle tamamlamak bir gereklilik olmuştur. Çağdaş dünya kendi eğitimlerini ve yazgılarının sorumluluğunu üstlenmeyi öğrenmiş insanlara gereksinim duymaktadır (Büyükdüvenci, 2001).

Eğitimi bu yönüyle eleştiren eğitim felsefecileri eğitim araştırmalarında eğitimin felsefi temellerinin sorgulamasında, araştırmacıların en çok ilgisini çeken ve en fazla rol oynadıkları bir alan olmuştur ve olmaya da devam etmektedir (Tozlu, 1992). Varoluşçu felsefeye göre, insan hangi yolu seçeceğine karar verebilir. Bundan dolayı eğitim, bireyin kişisel otonomisini geliştirmesine destek olmalıdır (Büyükdüvenci, 1994; Akt: Doğanay, 2011).

Eğitimde düşünce ile yapılması düşünülen uygulamalar arasında bağlantının sınırlarının korunması eğitim felsefesi ile eğitim pratiği arasındaki karşılıklı bağın korunmasını sağlar. Felsefenin eğitim alanları ve eğitim kuramlarında; düşünmeden, uygulamaya kadar tüm sistemlerinde etkin olarak kullanılması gerekir. Eğitim felsefesi ile bu karşılıklı ilişkinin kurulmadığı bir eğitim pratiği, eksik ve yetersiz olacaktır (Taşdelen, 2003).

Eğitim felsefesi ile ilgili bazı felsefeciler uygulanan eğitim sistemlerinin öğrencilerin varoluşçuluk konusunda kısıtlamalara neden olduğunu vurgulamaktadır. Varoluşçuluğa göre eğitim kademelerinde öğrenciler özgür olarak var olma sorumluluğunu üstlenmeli, seçimler yapmalı, kararlar almalı, kendilerine özgün planlar geliştirmelidir (Sungur, 2002).

Martin Buber (2003) öğretmen ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarının yarattığı sorunları göstererek, eğitim süreci içersindeki özgürlük, yaratıcılık, karakter eğitimi gibi kavramları yeniden tanımlamıştır. Meydana getirme içgüdüsünün önemini ortaya koyarak bireyin dünyayı elde etmek yerine, dünyaya kendisini ifade etmesinin önemli olduğunu vurgular (Tüzer, 2009).

Van Cleve Morris (1984); varoluşçu bir eğitimi tanımlarken şöyle bir çerçeve çizer; “eğitim; öğrenen kişide yoğun bir bilinç/farkına varma düzeyi oluşturabilmelidir”. Bu çerçevedeki bir eğitimde de bireylerin özgürce, her zaman kendilerini merkeze alarak yaratıcı olarak seçimde bulunmaları kabul edilmelidir. Yine böyle bir bilinç düzeyi beraberinde kişinin nasıl bir yaşam istediğini ve nasıl bir birey olmayı hedeflediğine de yanıtlar getirecektir. İnsan için en uygun eğitim kadın veya erkek kişilerde yaşadıkları dünyada biricik özne olduklarına ilişkin “varoluşsal bir bilinç” oluşturan eğitimidir (Gutek, 2001).

Varoluşçulukla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmasına rağmen Türkiye’de okul yöneticilerinin varoluşçuluklarını değerlendirecek bir ölçek ve bununla ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışma ile alandaki bu boşluğu doldurulması amaçlanmıştır.

Bu alanda Türkiye’de böyle bir araştırmanın yapılmamış olması nedeniyle yapılacak olan araştırmanın bu konudaki bir boşluğu dolduracağı umulmaktadır. Ayrıca yapılacak olan araştırmalarda ölçek bulma konusunda önemli bir sorun yaşandığı bilinen bir durumdur. Bu anlamda yapılacak olan araştırmanın araştırmacılara yararlı olacağı düşünülebilir. Yapılacak olan araştırmalardan elde edilecek bulguları yöneticilerin değerlendirmesi sonucunda daha nitelikli bir eğitim öğretim sürecinin oluşturulabileceği düşünülebilir.

Okul yöneticilerinin sorumlulukları altında olan öğrenci ve öğretmenlerinin özgür düşünen yaratıcılıklarını ön plana çıkaracak bir yönetim modeli geliştirmeleri gerekmektedir. Bunun için okul yöneticilerinin öğrencilerin ve öğretmenlerin özgür birey olması sorumluluğunu ne derece yerine getirdiği kritik bir önem taşımaktadır. Okul yöneticilerinin varoluşçu düşünce çerçevesinde değerlendirilmesini sağlayacak bir ölçme aracının geliştirilmesi oldukça önemlidir. Böyle bir ölçme aracının geliştirilmesinin bu konuya yönelik yapılacak olan çalışmalara katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Bundan dolayı varoluşçu okul yöneticisi değerlendirme aracının geliştirilmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; modeli, evreni, veri toplama aracı, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırmada var olan bir durumun olduğu şekliyle betimlendiği tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada; varoluşçu okul yöneticisi değerlendirmesine yönelik bir envanter geliştirilmesi amaçlanmış ve bu da nicel bir yöntemle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Kocaeli il merkezinde bulunan ilköğretim okullarındaki öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem seçimi tabakalı örnekleme ile yapılmıştır. Kocaeli il merkezinde bulunan ilköğretim okulları alt, orta ve üst sosyo-ekonomik olmak üzere üç tabakaya ayrılmıştır. Alt ve orta tabakada 26’şar okul yer alırken, üst tabakada ise 9 okul yer almaktadır. Alt ve orta tabakadan dörder okul, üst tabakadan üç okul araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullardaki öğretmenlere ulaşmada, “Basit Seçkisiz (tesadüfi) Örnekleme” yöntemi kullanılmıştır ve araştırma kapsamına 250 kişi alınmıştır. Bu yöntem evrende yer alan her birime eşit seçilme şansı verip, bir birimin seçilmesinin diğerlerini etkilememesini sağlamaktadır. Böylece yansızlık kuralı bu örnekleme yönteminde uygulanmaktadır (Çingir, 1990; Balcı, 2001; Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E., 2005).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sahip oldukları bireysel özellikler;

Tablo 1.Öğretmenlerin Sahip Olduğu Bireysel Özellikler

	%
Cinsiyet	
Kadın	67
Erkek	33
Branş	
Sınıf Öğretmeni	58
Branş Öğretmeni	42
Eğitim Düzeyi	
İki Yıllık	14
Üç Yıllık	2
Dört Yıllık	77
Yüksek Lisans	7
Mesleki Kıdem	
1-5	19
6-10	25
11-15	20
16 yıl ve üzeri	36

Katılımcıların %67'si kadın, %33'ü erkek, % 58'i sınıf öğretmeni, % 42'si branş öğretmeni, % 14'ü iki yıllık, % 2'si üç yıllık, % 77'si 4 yıllık, % 7'si yüksek lisans mezunudur. Mesleki kıdemlerine göre % 19 1-5 yıl arası, % 25'i 6-10 yıl arası, % 20'si 11-15 yıl arası, % 36'sı 16 yıl ve üzeri mesleki kıdemlerine sahiptir.

Ölçme aracının geliştirilmesi sürecinde Sungur (2002) tarafından geliştirilen *Varoluşçu Okul Yönetimi Envanteri* (VOYE) temel alınmıştır. Bunun yanında ilgili kaynaklardan alan yazın taraması yapılarak, konu ile ilgili beş felsefeci ile görüşülüp ölçekte yer alacak maddelerin seçimi ve düzenlemesi yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarla üç faktörden ve 83 maddeden oluşan taslak ölçme aracı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak ölçme aracı Türkçe Öğretmenliği bölümünde görev yapmakta olan ve uzmanlıkları Türkçe Eğitimi olan beş öğretim elemanına verilmiş ifadelerle ilgili düzenlemeleri alınmıştır. Bunlardan sonra Varoluşçuluğun uygulama alanı olan felsefe ve psikoloji alanında çalışmakta olan üç felsefeci ve iki psikolojik danışma ve rehberlik öğretim elemanına ölçekler verilmiş ve eleştirmeleri istenmiştir. Görüşleri alındıktan sonra taslak ölçeğe son şekli verilerek, ölçek üç boyutlu 78 maddelik bir ölçek taslağı haline getirilmiştir. Ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliliğine bakılmıştır. Kapsam geçerliliği ve görünüş geçerliliği uzman görüşü yoluyla

sağlanmaktadır. Ölçme aracının, ne ölçmek istediğini, ne ölçebildiğine ve hangi özellikleri ölçtüğüne uzmanlar karar verir (Balcı,2001).

Ölçeğin geçerlik-güvenirlik çalışmaları için Kocaeli il merkezinde bulunan alt, orta ve üst sosyo-ekonomik tabakadaki 11 ilköğretim okulunda 250 öğretmene ölçek uygulanarak, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile yapılarak yapı geçerliliğine bakılmıştır. Cronbach alfa ile iç tutarlılık katsayısı ile de güvenilirlik analizi yapılmıştır. Birinci faktörde .94, ikinci faktörde .86 ve üçüncü faktörde .86 değerleri elde edilmiştir. Ayrıca ölçeğin faktörleri arasındaki korelasyona Pearson momentler çarpım korelasyonu ile bakılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi ve Pearson momentler çarpım korelasyonu işlemleri SPSS 17.0, doğrulayıcı faktör analizi işlemleri ise Lisrel 8.54 paket programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Ölçeğin nasıl bir yapı gösterdiğini incelemek için açımlayıcı faktör analizi, ölçeğin yapısının toplanan verilerle uyumunu incelemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Ölçeğin uyarlanması çalışmaları kapsamında yapı geçerliliğinin sağlanması ve alt ölçeklerin oluşturulması için açımlayıcı (keşfedici) faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 17.0 programı kullanılmıştır. Aritmetik ortalama, yüzde, KMO, Barlett testi, faktör analizi ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Faktör yapısı belirlenen ölçekler ve alt ölçekler için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde 78 madde analize sokulmuş, faktör yük değerleri ilk boyutta “.70”in, ikinci boyutta “.60”ın ve üçüncü boyutta “.80”in üstünde olan 19 madde üç boyutta toplanmıştır. Analiz süreci içerisinde 59 madde analizden sonra ölçek maddelerinden ilk boyutta “.70”in, ikinci boyutta “.60”ın ve üçüncü boyutta “.80”in altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu süreçte iki kere “Varimax Dik Döndürmesi” birbirine yakın maddelerin aynı boyutta toplanması için yapılmıştır ve ölçekten beklenen boyut sayısı üç faktördü ve yapılan analizler sonucunda üç faktörlü bir ölçek elde edilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi ölçekte yer alan 78 madde ile gerçekleştirilmiştir. Analizin yapılabilmesi için öncelikle örneklemin yeterliliğini test eden Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi’ne bakılmıştır. KMO değeri .892 olarak bulunmuştur. Bu değer .70’ten büyük olması nedeniyle bu veriler üzerinden faktör analizi yapılabileceği sonucuna varılmıştır. İkinci olarak Bartlett’in Küresellik Testi’ne (Bartlett’s Sphericity Test) bakılarak ($\chi^2 = 2694,184$ $p = .000$) elde edilen verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Tablo 1’de KMO ve Bartlett Testi sonuçları verilmektedir.

VAROLUŞÇU OKUL YÖNETİCİSİ DEĞERLENDİRME ENVANTERİ

Tablo 2’de Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği’nin Faktör Analizi Ön Yeterlilik Değerleri verilmektedir.

Tablo 2. Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği’nin Faktör Analizi Ön Yeterlilik Değerleri

Güvenirlilik Katsayısı α			KMO	Barlett Küresellik Test Değerleri		
Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3		Kay Kare (x^2)	Serbestlik Derecesi (df)	Anlamlılık (Sig.)
.94	.86	.86	,892	2694,184	171	,000

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için temel bileşenler analizi yapılmıştır (Gülbahar ve Büyüköztürk, 2008; Usluel ve Vural, 2009). Yapılan faktör analizi sonucunda toplam varyansın %48.369’ini açıklayan ve özdeğeri (eigenvalue) 1,00’ın üzerinde 3 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Tablo 3’de faktör analizi sonucu çıkan faktörlerin özdeğer ve açıklanan varyans oranları sonuçları verilmektedir.

Tablo 3. Faktör Analizi Sonucu Çıkan Faktörlerin Özdeğer ve Açıklanan Varyans Oranları

Faktörler	Özdeğer(Eigenvalue)	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans
1	8,78	35,13	35,13
2	2,24	20,30	55,44
3	1,86	12,46	67,90

Ölçek maddelerin den ilk boyutta “.70”in, ikinci boyutta “.60”in ve üçüncü boyutta “.80”in altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Benzer istatistiksel analiz teknikleri ve uygulamalar Gülbahar ve Büyüköztürk (2008); Usluel ve Vural (2009); Kılıçer ve Odabaşı’nın (2010) yaptıkları ölçek uyarlama çalışmalarında da kullanılmıştır.

Faktör analizi sonuçlarını değerlendirmede temel ölçütü faktör yükleri oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri “.858” ile “.656” arasında değişmektedir.

Tablo 4’te Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği’nin faktör yükleri ve madde toplam korelasyonları verilmektedir.

Tablo 4. Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği'nin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Faktör Yük Değerleri			Madde Toplam Korelasyonları
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	
m28	.858			.832
m27	.842			.799
m31	.820			.821
m29	.801			.802
m32	.778			.804
m34	.773			.786
m30	.770			.766
m35	.767			.788
m17	.749			.699
m26	.733			.735
m48		.800		.749
m46		.758		.696
m59		.747		.667
m52		.703		.683
m39		.700		.614
m47		.656		.517
m71			.889	.777
m72			.871	.741
m73			.831	.709

Birinci faktördeki yük değerleri .858 ve .733'dir. İlk faktörde yer alan maddelerin "bireysel varoluş" başlığı altında toplandığı gözlemlenmiştir. "Bireysel varoluş" alt ölçeğinden elde edilen puanlar için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı .94'dir.

İkinci faktördeki yük değerleri .800 ve .656 arasındadır. İkinci faktörde yer alan maddelerin "Örgütsel varoluş" başlığı altında toplandığı gözlemlenmiştir. "Örgütsel varoluş" alt ölçeğinden elde edilen puanlar için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı .86'dir.

Üçüncü faktördeki yük değerleri .889 ve .831 arasındadır. Üçüncü faktörde yer alan maddelerin "olumsuz dünya" başlığı altında toplandığı gözlemlenmiştir. "Olumsuz dünya" alt ölçeğinden elde edilen puanlar için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı .86'tür.

Özgün ölçekte yer alan 19 madde ve üç faktörlü yapı DFA ile sınanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-kare (χ^2), χ^2/sd , RMSEA,

RMR, GFI ve AGFI'dir. Hesaplanan χ^2/df oranının 3'ten küçük olması, GFI ve AGFI değerlerinin 0.90'dan yüksek olması, RMR ve RMSEA değerlerinin ise 0.05'dan düşük çıkması, model-veri uyumunu göstermektedir (Jöreskog ve Sorbom, 1993; Akt: Çokluk, Şekercioğlu ve Öztürk, 2010). Bununla birlikte, GFI'nin 0.85'ten, AGFI'nin 0.80'den büyük çıkması, RMR ve RMSEA değerlerinin 0.10'dan düşük çıkması, model veri uyumu için kabul edilebilir alt sınırlar olarak kabul edilmektedir (Anderson ve Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla ve McDonald, 1988; Akt: Duyan ve Gelbal, 2008). Açımlayıcı faktör analizi yapılan ölçeğe ayrıca doğrulayıcı faktör analizi de yapılmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği (Goodness-of-Fit Indices) ilişkin değerler

Chi-square	DF	P-Value	CFI	NNFI	AGFI	GFI	RMSEA	90% C.I RMSEA
275,04	132	0.000	0.89	0.86	0.85	0.90	0.066	0.055;0.077

Kurulan bu modelin uygunluğuna ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen uyum indeks sonuçlarına göre, model ve veri arasındaki uyum yüksektir. $\chi^2/sd=2,08$ olarak çıkan sonucun 3'ten küçük olması mükemmel uyuma işaret etmektedir (Kline, 2005; Sümer, 2000; Akt: Çokluk, Şekercioğlu ve Öztürk, 2010). RMSEA incelendiğinde 0.066 bir uyum olduğu görülmektedir. RMSEA değerlerinin ise .05'den küçük olması mükemmel ve .08 den küçük olması iyi uyuma işaret eder (Jöreskog ve Sorbom, 1993; Akt: Çokluk, Şekercioğlu ve Öztürk, 2010). GFI ve AGFI indekslerinin .90 ve .85 olduğu görülmektedir. (Hooper, Caughlan ve Mullen, 2008; Akt: Çokluk, Şekercioğlu ve Öztürk, 2010). CFI 0.89 olarak elde edilmiştir. Model-veri uyumu göstergelerinden olan CFI ve GFI değerlerinin 0.80 üzerinde olması da model ve veri uyumunun iyi olduğunu göstermektedir (Duyan ve Gelbal, 2008).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen sadece nesnel bilgiyi aktaran bir makine değildir. Sistem, sürekli olarak öğretmenleri eleştirmektedir. Meslek olarak öğretmenlik keskin bir farkındalık, büyük bir içsel güç, sarsılmaz bir tutku, güçlü bir meslek aşkı ve dirayet gerektirdiğinden tüm bu özellikler, öğretmenin benliğinde sınıdır. Eğitim sisteminde yapılacak reformlar ve yenilikler, öğretmenin içsel dünyası, duygusal yaşamı ve okul ortamındaki yaşantılar arası bir etkileşimin göz önüne alınması ile kalıcı olabilirler. Öğretmenler 1- Yeniyi öğrenme 2-Yeniyi ve geçmişini anlama 3- İlişkileri yeniden kurgulama 4- Kilit anlamı olan kararlar verme 5- Kendisiyle birlikte öğrenen öğrenci ve eğitimcilere liderlik edebilme

gücüne sahip olmalıdırlar(Ora W.Y. Kwo ; Sam M. Intrator,2004).

Eğitimde sözü edilen bu değişimlerin gerçekleşebilmesi için eğitim örgütlerinin yeniden yapılanması, etkin ve kalıcı reformlar oluşturmaları gerekmektedir. Çünkü eğitim örgütleri insan kaynaklarımızın öznel boyutunu geliştirmekten sorumludur. Bireyi nesne olarak ele alıp gelişimini savunan klasik eğitim anlayışları bu boyutu görmezlikten gelmeyi tercih etmiştir. Okul yöneticilerinin Varoluşçu/Hümanistik kuram açısından, benimsemiş oldukları değerlerini sınamak üzere bu ölçek geliştirilmiştir. Bu amaçla geliştirilen Varoluşçu Okul Yöneticisi Değerlendirme Ölçeği'ni oluşturan 25 madde ve 3 faktörün istenen niteliklere sahip olması ve yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda geçerliliğinin ve güvenilirliğinin yüksek olması kullanılabileceğini göstermektedir.

Geliştirilen ölçeğin uygulamaları yapılarak elde edilen sonuçların kullanılarak eğitim sistemimizde oluşturulacak politikalara katkı sağlaması beklenebilir. Bunun yanında ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde görev yapmakta olan yöneticilerin değerlendirilmesine yönelik olarak ta VOYE ölçekleri geliştirilmesi eğitim sistemimizin gelişmesine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- AKARSU, B. (1998). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- ALTUNIŞIK, R., ÇOŞKUN, R., BAYRAKTAROĞLU, S., YILDIRIM, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (4. Baskı). İstanbul: Sakarya Kitabevi.
- BALCI, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- BENDER, M.T. (2009).” Varoluşçuluk ve Jean Paul Sartre Örnekleme”. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4, 23-33. Ankara: Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- BÜYÜKDÜVENCİ, S. (2001). *Varoluşçuluk ve Eğitim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- ÇINGI, H. (1990). *Örnekleme Kuramı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G., BÜYÜKÖZTÜRK, Ş.(2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- DEMİRDÖVEN, H.İ. (2006). “Filozof Olarak Jean-Paul Sartre, Kaygı”. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 7, 7-20.
- DOĞANAY, A. (2011). “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Felsefî Bakış Açılarında Etkisi”. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36 (161), 332-348.
- DUYAN, V., GELBAL S. (2008). “Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’ni Türkçeye Uyarlama Çalışması”. *Eğitim ve Bilim*, 33 (148).

- GEÇTAN, E. (1974). “Varoluşçu Psikolojinin Temel İlkeleri”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 13-17. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/494/5806.pdf>. Erişim Tarihi: 10.03.2013.
- GUTEK, G. L. (2001). *Eğitimde Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*, Ankara: Ütopya Eğitim Dizisi.
- GÜLBAHAR, Y., BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2008). “Değerlendirme Tercihleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 148-161.
- GÜNAY, M. (2010). “İnsan Doğası Ve Eğitim İlişkisi: Tarihselcilik, Varoluşçuluk ve Ötesi”. *Alternatif Eğitim e-Dergisi. Sayı:1 Sayfa: 45-54*. <http://dergi.alternatifegitimderneği.org.tr/tr/dergitr.pdf#page=46>.
- KILIÇER, K., ODABAŞI, H.F. (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 150-164.
- SUNGUR, N. (2002). Varoluşçu Okul Yönetimi Envanteri (VOYE) Geliştirme Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (KUYEB)*, 2(1).
- ORA W.Y. Kwo, SAM M. I. . (2004) Uncovering The Inner Power Of Teachers’ Lives: Towards A Learning Profession, *International Journal of Educational Research* 41 (2004) 281–291
- SÖNMEZ, V. (2008). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TANSEL, A. (2006). *Jean Paul Sartre’in Felsefesinde “Özgürlük, Sorumluluk Ve Yabancılaşma” Kavramları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- TAŞDELEN, V. (2003). “Eğitimde Kuram Ve Uygulama Bağının Kurulmasına Yönelik Felsefi Bir Araştırma”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36 (1-2), 150-165.
- TOPSES, G. (2012). Davranışçı ve Varoluşçu–Hümanistik Psikolojik Danışma Kuramlarının Ayırt Edici ve Örtüşen Nitelikleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 1(3), 67-75.
- TOZLU, N. (1992). “Eğitim Felsefesindeki Son Gelişmeler ve Düşündürdükleri”. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 3, 51-54. http://felsefe.kku.edu.tr/belgeler/ders/egitim_felsefesi/gunumuz_egitim_felsefesi.pdf. Erişim Tarihi 10.03.2013.
- TÜZER, A. (2009). “Varoluşçu Düşünür Martin Buber’in Diyalog Felsefesi ve Bu Felsefi Yaklaşımın Eğitim Açısından Uzanımları”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 17-40.
- USLUEL, Y.K., VURAL, F.K. (2009). “Bilişsel Kapılma Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 77-92.

